

γκραῖς ὁ, πολλαχ. *grāis* Κρήτ. (Πεδιάδ. Σφακ. Χαν.) Πάρ. (Λεῦκ.) Πελοπν. (Μάν.) Σάμ. (Μύλ. Παλιοκ.) *γκρά τό*, Λεξ. Δημητρ. Πληθ. *γκραῖδες* σύνθηθ. *γκράδια* Μακεδ. (Βόιον Κοζ.)

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *gras*, ὀνόματος τοῦ ἐπινοήσαντος τὸ ὄπλον.

1) Εἶδος στρατιωτικοῦ ὀπισθογεμοῦς τυφεκίου, ἐν χρήσει ἄλλοτε εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἐπαναληπτικῶν πυροβόλων ὄπλων καὶ δὴ τοῦ μάνλιχερ κοιν.: Ἐμαλώνασι δουφεκιές με τοῦ *grādes* Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ὅταν παντρεύονταν, εἶχαν ἓνα ἔθιμο καὶ ἔσπαζαν μιὰ λαίνα σημαδεύοντας μὴ τὰ *γκράδια* Μακεδ. (Κοζ.) Εἶχαμαν σαρανταπέντε *γκράδια* αὐτόθ. || Ἄσμη.

Πᾶρε ἔς τὰ χέριζα ζου τὸ *grā*, | νὰ κνηγήσης τὸ φοινιά (ἐκ μοιρολ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Μάννα μ', ἐγὼ κολάστηκα, πότε ἤμουν στρατιώτης μου ἴφαγε ὁ *γκραῖς* τὸ νῶμο μου καὶ τὸ γυλιὸ τὴν πλάτη Πελοπν. (Ὀλυμπ.)

Μὴ ντουφεκάς, κασιίδα μου, με τοὺς κλεμμένους

γκραῖδες

καὶ θὰ τὸ μάθη ὁ Κολοκυθᾶς καὶ θὰ ἴχωμε καβγάδες Καρ. (Γέροντ.) 2) Μεταφ., ὁ εὐθὺς ἄνθρωπος Στερελλ. (Σπάρτ.): *Εἶμι γκραῖς*. β) Βλάξ Μακεδ. (Κοζ.): *Δέν πέρασι τὴν τάξ', τρανὸς γκραῖς, γκραῖς ντίπ!* Συνών. *καθαμπίνα*. γ) Ἄξεστος ἄνθρωπος Ἦπ. (Πλατανοῦσ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. (ἐπὶ ἰσχυρογνώμονος ἀνθρώπου) ὑπὸ τὸν τύπ. *Γκραῖς* Θεσσ. (Κρυόβρ.) Εὐβ. (Στεν.) Πελοπν. (Δυρράχ.)

γκράτσια ἡ, ἐνιαχ. *grátzia* Ζάκ. Κεφαλλ. Νάξ. *γράτσια* Σάμ. *γράσια* Κύπρ. *γράσα* Κύπρ. *γράνσα* Μύκ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *grazia* = χάρις Πβ. καὶ τὸ βυζαντ. *γράτσια* Σαχλίκ., Γραφαὶ καὶ ἀφηγήσεις, στ. 296-7 (ἐκδ. Wagner, σ. 88) «ξεβάλλει, ἀπηλογιάζει τους, ἐβγαίνει καὶ κλειδώνει, | καὶ φαίνεται του κ' ἔκαμε πολλὰ μεγάλα γράτσια». Ὁ τύπ. *γράνσα* διὰ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν τοῦ στίχου.

1) Χάρις ἀπονεμομένη εἰς κατάδικον Κεφαλλ. 2) Ἐπὶ προσώπου, σώματος, κινήσεων, ὁμιλίας, χάρις, ωραιότης Μύκ. Σάμ.: *Μηγάρ' ἔχ' γράτσια ἢ ὁμιλία τ'!* Σάμ. || Ἄσμη.

Πᾶς τὸ φέρον ἀπ' τὴ Βράντσα κι ἔχει τὸ παιδί μου

γράνσα

(ἐκ βυζαντ. Βράντσα = Φράντσα, ἢ Γαλλία) Μυκ. 3) Ὅς ἐπιφών., ἐκφρασις εὐγνωμοσύνης δι' εὐχὴν ἢ διὰ τινα προσφορὰν, εὐχαριστῶ Ζάκ. — Γ. Ξενόπ., Κόσμος, 60: *Γκράτσια, μὰ ἔχω παρέα, ἀποκρίθηκε Γ. Ξενόπ., ἐνθ' ἄν.*

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Γρατσίας* Νάξ. Κεφαλλ. καὶ *Γράτσος* Μῆλ. κ.ά. Πβ. *ἄγρατσος*.

γκραχάλημα τό, Πελοπν. (Βερεστ.) — Κ. Μαριν., εἰς Ν. Ἔστ. 2, 257 *γκραχάλισμα* Λεξ. Π. Βλαστ. 389.

Ἐκ τοῦ ρ. *γκραχαλίζω*.

Γρυλλισμὸς χοίρου ἐνθ' ἄν.

γκραχαλητό τό, Πελοπν. (Βερεστ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γκραχαλίζω* καὶ ἀναλογ. πρὸς τὸ *ροχαλητό*.

Γρύλλισμα χοίρου: Ποῦ ποῦ! ὅπως πάαινα διαπέρα τὸ

δρομό, ἀκῶ κάτι *γκραχαλητὰ* ποῦ μου φάνηκε πὼς ἦτανε στοιχειὸ κι ὄχι γουρούνι.

γκραχαλίζω Πελοπν. (Βερεστ.) — Λεξ. Π. Βλαστ. 389. Λέξις πεπονημένη.

Γρυλλίζω ἐνθ' ἄν.: *Μωρὲ τί πάθανε φτου' ντὰ γουρούνια καὶ γκραχαλᾶνε ἔτσι σήμερα*. Βερεστ.

γκρέθι τό, Πελοπν. (Κόρινθ.) *γκρέθι* Πόρ.

Ἐκ τοῦ Ἀλβαν. *grenxë* ἢ *grezë* = σφήκα.

Μεγάλη σφήκα ἐνθ' ἄν. Συνών. *σκοῦρκος*, *σερσέγκι*.

γκρέκα ἡ, Ἀθῆν. Ἰων. (Μπουρνόβ.) Ναύστ. Στερελλ. (Περίστ. κ.ά.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. *γκρέκα* Ζάκ. (Κερ.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *greca* = μαικνδρικόν σχῆμα.

1) Τὸ διακοσμητικὸν σχῆμα μαϊανδρος συνηθέστατον εἰς τὴν ἀγγειοπλαστικὴν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὸ κέντημα Ἀθῆν. Ἰων. (Μπουρνόβ.) Στερελλ. (Περίστ.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ. κ.ά.: *Ἦκαμε μιὰ γκρέκα γύρω-γύρω ἔς τὸ σεντόνι τση Μπουρνόβ. Οἱ γκρέκις εἶνι δύσκουλις κι δὲ γίνουντι μὴ σταυροβιλουνιά* Περίστ. 2) Εἶδος κάππας Ζάκ. (Κερ.) 3) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν χυτῶν, τεμάχιον σιδήρου τὸ ὁποῖον τίθεται ἐντὸς τοῦ χώματος τοῦ τύπου, διὰ νὰ συγκρατῆ τὸ χῶμα τῆς καρδιᾶς (= τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ μηχανήματος) Ναύστ.

Γκρέκια ἡ, πολλαχ. *Γρέκια* Ἀπουλ. (Κοριλ.) Καλαβρ. (Ροχούδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *Γραικός*, παλαιότερας ὀνομασίας τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἑλληνοφώνων κατοίκων τῆς Κ. Ἰταλίας ἐνθ' ἄν.: *Ἀλ-λόρα ἰσκαπ-πέτσαν ἀτ-τὴν Γρέκια* (= τότε ἐδραπέτευσαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα). Ἀπουλ. (Κοριλ.)

γκρέκο τό, ἐνιαχ. *gréko* Ἀπουλ. (Καλημ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *Γραικός*.

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα τῶν ἑλληνοφώνων κατοίκων τῆς Κ. Ἰταλίας ἐνθ' ἄν.

γκρέκος, ὁ ἐνιαχ. *gréko* Ἀπουλ. (Κοριλ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *Γραικός*.

Ὁ ἑλληνοφώνος κάτοικος τῆς Κ. Ἰταλίας ἐνθ' ἄν.

γκρέμα ἄκλ. Ἦπ. — Λεξ. Βλαστ. 372.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκρεμός*, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ *ρέμα*, μετὰ τοῦ ὁποίου συνεκφέρεται.

Κρημνὸς ἐνθ' ἄν.: Παροιμ. φρ. *Ρέμα γκρέμα νὰ γίνουν!* (συνών. με τὴν ἀρχ. «γαῖα πυρὶ μειχθήτω») Ἦπ. *Καὶ νὰ φύγω ρέμα καὶ νὰ κάτσω γκρέμα* (συνών. με τὴν *μπρός γκρεμός καὶ πίσω ρέμα* ἐπὶ ἀναποφεύκτου καταστροφῆς ἢ ἐπὶ διλήμματος) Ἦπ.

γκρεμάδα ἡ, ἐνιαχ. *γκριμάδα* Ἦπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βόιον) *γκριμάδα* Ἦπ. (Τσαμαντ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκρεμός* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άδα.

1) Λίαν ἀπόκρημος τόπος Ἦπ. (Ζαγόρ. Τσαμαντ.) Συνών. *γκρεμάδι*, *γκρεμάλι*, *γκρεμάρι*, *γκρεμαρος*, *γκρεμαρούκλα*, *γκρεμιά*, *γκρε-*

